

ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ СИСТЕМ ТА ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

DOI 10.31558/2519-2949.2022.3.14

УДК 327.8

ORCID ID: <https://orcid.org/000-0002-9286-2593>

Бакланова Н. М., Національний університет «Одеська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/000-0001-8473-1510>

Букач В. М., ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ СТРАТЕГІЯ КНР У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ

Актуальність дослідження визначається тим, що незважаючи на відносну розробленість тематики «м'якої сили» та «м'якої сили культури» у зовнішній (та внутрішній) політиці Китаю, фокус попередніх досліджень безпосередньо не наведений на культурно-освітню стратегію КНР у зовнішній політиці.

Метою нашої статті є дослідження культурно-освітньої стратегії КНР у зовнішній політиці. В основі дослідження лежать системний і міждисциплінарний підходи. Застосовані такі загальнонаукові методи пізнання як індукція і дедукція, аналіз і синтез, порівняння й аналогія, узагальнення й абстрагування, а також такі спеціально-наукові методи як дескриптивний і прогностичний, соціологічний і контент-аналіз, історико-генетичний і проблемно-хронологічний. Зрештою, це дозволило розкрити характер і перспективи освітньо-культурної стратегії КНР у зовнішній політиці.

Було наочно продемонстровано, що на думку китайських дослідників та китайського керівництва, ядром «м'якої сили культури» КНР мають стати елементи соціалістичної та традиційної культури Китаю, адаптовані до сучасних реалій. Вони вважають, що у процесі побудови «м'якої сили культури» Китаю слід додержуватись необхідного балансу між соціалістичними та традиційними національними ідеями, сучасними елементами масової культури та універсальними загальнолюдськими цінностями, які всі разом найефективніше забезпечать привабливість національної культури Китаю всередині країни та за її межами.

Було встановлено, що зовнішня культурна політика КНР спирається на різноманітні ресурси і розгортається у різних сферах, серед яких суспільні, гуманітарні та природничі науки, література, мистецтво, телебачення, радіо, кіно, спорт, туризм тощо. Значною різноманітністю характеризуються і форми такої співпраці: китайські мовні курси, культурні фестивалі, наукові школи та конференції, свята, виставки, обміни делегаціями та творчими колективами. Особливе значення надається гуманітарним обмінам: культурним (зокрема просуванню національних «культурних марок», серед яких пекінська опера, китайське циркове та бойове мистецтво) та освітнім (запрошенню до КНР іноземних студентів і викладачів, і створенню для них найбільш сприятливих умов тощо).

Ключові слова: «м'яка сила», «м'яка сила культури», зовнішня культурна політика.

Вступ. У сучасному світі, коли рівень взаємозалежності країн одна від одної є надзвичайно великим, зовнішньополітичний потенціал держави вимірюється не тільки і не стільки її військовою могутністю, скільки привабливістю її іміджу та моделі розвитку для інших країн. Отже ті держави, які прагнуть, не на словах, а на ділі, бути успішними в сучасному світі, намагаються активно розробляти та підтримувати свій позитивний образ на міжнародній арені. І Китайська Народна Республіка, у цьому сенсі, не є винятком. Більше того, в останні десятиліття Китай досягає великих успіхів у створенні та підтриманні власного привабливого іміджу, незважаючи на ті об'єктивні та суб'єктивні обмеження та перешкоди, які стоять перед ним на цьому шляху.

Звісно, зростання економічної та промислово-технічної ваги Китаю у світі сприяють зміцненню його впливу та його зовнішньополітичних позицій на міжнародній арені. Водночас Китай намагається «звабити» світ своєю національною культурою та цінностями, а точніше їх образом, на що направлені не тільки зусилля офіційної китайської дипломатії, але й культурно-освітня стратегія КНР у зовнішній політиці.

Історія та зміст так званої м'якої сили у зовнішній та внутрішній політиці Китаю описані та проаналізовані в роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед яких Абрамов В.О., Актамов І.Г., Бояркіна Г.В., Гарбарт М.І., Журавльова Є.В., Кривохиж С.В., Кучінська Т.М., Ломова Т.Є., Соловійова Є.В., Тарабарко К.А., Янь Шуфан, Цзі Юешен тощо. Однак фокус цих досліджень безпосередньо не наведений на культурно-освітню стратегію КНР у зовнішній політиці.

Мета дослідження. Метою роботи є дослідження культурно-освітньої стратегії КНР у зовнішній політиці.

Методи дослідження. В основі дослідження лежать системний і міждисциплінарний підходи. Застосовані такі загальнонаукові методи пізнання як індукція і дедукція, аналіз і синтез, порівняння й аналогія, узагальнення й абстрагування, а також такі спеціально-наукові методи як дескриптивний і прогностичний, соціологічний і контент-аналіз, історико-генетичний і проблемно-хронологічний. Зрештою, це дозволило розкрити характер і перспективи освітньо-культурної стратегії КНР у зовнішній політиці.

Результати. Питання розробки єдиної термінології в області дослідження зовнішньої культурно-освітньої політики держави досі залишається відкритим.

В цьому контексті, як зазначає Ломова Т. Є., в Японії та Китаї широке поширення отримала концепція «soft power» американського політолога Дж. Ная. Однак, на відміну від японців, які, підкреслюючи запозичений характер цього терміну, пишуть це слово катаканною, китайці адаптували даний термін, що призвело до появи безлічі варіантів його перекладу китайською, зокрема: «м'яка сила» (软实力 – жуань шили, 软力量 – жуань лілян); «м'яка міць» (软权力 – жуань цюаньлі); «м'яка влада» (软国力 – жуань голі) тощо [7, с. 53].

Як стверджує Тарабарко К. О., варіант перекладу «м'яка міць» (软权力 – жуань цюаньлі) є найбільш підходящим для перекладу «soft power» в інтерпретації Дж. Ная. Однак такими, що найбільше відповідають сучасному змісту китайської «м'якої сили» є переклади «м'яка влада» (软国力 – жуань голі) та «м'яка сила» (软实力 – жуань шили). Причому термін «м'яка влада» (软国力 – жуань голі) може використовуватися виключно для позначення зовнішньополітичних аспектів діяльності КНР у вузькому сенсі, в той час як базовим ресурсом китайської «м'якої сили» (软实力 – жуань шили) виступає культура. Саме культура є ключовим напрямком китайської моделі «м'якої сили», визначаючи її, так би мовити, культуроцентричність.

Врешті-решт, китайські вчені сходяться на думці, що варіант перекладу «м'яка сила» (软实力 – жуань шили) є найбільш підходящим для відображення китайського феномену «soft power», оскільки саме культура є одним з найважливіших джерел внутрішньої та зовнішньої політики Китаю, а також основою його національної єдності та творчих сил нації [8, с. 181-182].

Разом з тим, китайський науковий дискурс породив гібридизоване поняття – «м'яка сила культури» (中国文化软实力), розробка якого започаткувала окремий науково-практичний напрям, який отримав у Китаї ґрунтовне інституційне оформлення, зокрема у вигляді так званих «мозкових центрів» м'якої сили та спеціалізованих академічних журналів [6, с. 104]. Їх мета – розробка культурних стратегій нарощування «м'якої сили» КНР у світі.

У 2012 р. у Гуанчжоу був створений Гуандунський Південний інститут досліджень м'якої сили (广东南方软实力研究院). У 2013 р. на базі Уханського університету створено Державний інноваційний центр спільних досліджень м'якої сили культури Китаю (国家文化软实力协同创新中心).

У 2014 р. при Пекінському університеті, в Інституті міжнародних відносин почав функціонувати Державний центр досліджень м'якої сили культури Китаю («国家文化软实力研究中心»). У березні 2016 р., за підтримки Міністерства освіти КНР, ініційовано видання наукового журналу «М'яка сила культури» («文化软实力»), який виступає важливим засобом популяризації науково-теоретичних розробок у цій галузі [8, с. 184].

В офіційних заявах китайського керівництва також найчастіше вживається термін «м'яка сила» (软实力 – жуань шили), причому у зв'язці з поняттям «культура»/«культурна» (文化 – веньхуа), що наглядно демонструє спрямованість «м'якої сили» Китайської Народної Республіки [5, с. 18].

Концепція «м'якої сили культури» здобула у Китаї широке визнання, виступивши частиною партійної та державної ідеології, що закріплена в офіційних партійних та державних документах. Сам термін, як вважається, увійшов у китайський політичний вжиток у 2007 р., коли 15 жовтня 2007 р. на XVII з'їзді китайської Компартії Генеральний секретар ЦК КПК Ху Цзіньтао закликав підвищувати «м'яку силу культури» держави у створенні «гармонічного суспільства» всередині Китаю та «гармонічного світу» за його межами [8, с. 182]. Він сформулював чотири основні напрямки «м'якої сили культури» Китаю 1) створення ціннісної системи соціалізму та підвищення привабливості соціалістичної ідеології; 2) створення гармонійної культури та культивування цивілізованих норм та звичаїв; 3) захист китайської культури, створення спільного духовного осередку китайської нації; 4) стимулювання культурних інновацій, нарощування цілющої сили культурного розвитку [9].

15-18 жовтня 2011 р. в Пекіні пройшов VI пленум ЦК КПК XVII скликання, який вперше в історії партії та держави розглянув питання «м'якої сили культури» Китаю на такому високому рівні. У рішенні пленуму наголошувалося, що «могутня культурна держава» потребує ціннісних орієнтирів, які будуть сприяти не тільки її внутрішній консолідації, але й у необхідний спосіб впливати на іноземців. Була зазначена необхідність «здійснювати стратегію виходу культури назовні, безперервно підвищувати міжнародний вплив китайської культури, демонструвати світові новий образ реформ і відкритості Китаю та високий духовний рівень китайського народу». Поставлено мету «нарощувати розуміння і усвідомлення світовим співтовариством базової національної специфіки, ціннісних поглядів, шляхів розвитку, внутрішньої та зовнішньої політики Китаю», посилювати вплив китайської культури за межами країни; і з опорою на ЗМІ та інноваційні методи зовнішньої пропаганди «підсилити голос Китаю» на міжнародній арені, тим самим ефективно впливаючи на світову громадську думку [3, с. 31-32].

8 листопада 2012 р. на XVIII з'їзді КПК Ху Цзіньтао окремо виділив завдання «значно покращити м'яку силу культури країни» [12]. Як зазначалося в документі: «Серед людей мають укорінитися основні соціалістичні цінності, суттєво підвищитися як рівень цивілізованості громадян, так і морально-етичні стандарти всього суспільства. ... Необхідно досягти ще більшого прогресу у виведенні китайської культури на світову арену. Зробивши ці кроки, будуть закладені міцніші основи для розвитку сильної соціалістичної культури в Китаї» [12]. Отже, як ми бачимо, керівництво Китаю надає зростаючого значення популяризації, підвищенню привабливості національної культури як всередині держави, так і за її межами.

В той час як на Заході «м'яка сила» розуміється переважно як феномен міжнародних відносин та зовнішньої політики, для китайського керівництва «м'яка сила» – не тільки інструмент зовнішньополітичного впливу, але і спосіб вирішення внутрішньополітичних задач, важливий інструмент внутрішньої геополітики. «М'яка сила» – важливий засіб об'єднання населення Китаю, розвитку його національної культури, посилення національної самосвідомості громадян Китаю та китайців по всьому світу тощо [4, с. 50].

Як зазначив на XVIII з'їзді КПК Ху Цзіньтао, «щоб завершити побудову помірно процвітаючого суспільства в усіх відношеннях і досягти великого оновлення китайської нації, ми повинні посилити роботу у просуванні соціалістичної культури та забезпечити її розвиток і збагачення, збільшити м'яку силу культури Китаю та створити культуру, яка б відображала соціальні тенденції, навчала людей, служила б суспільству та сприяла його розвитку» [12].

Як зазначає Абрамов В.О., «“Оновлені” соціокультурні цінності, які пропагує китайська влада в існуючих умовах, згуртовують ханьців, які проживають у Китаї та за кордоном, у глобальний китайський соціум. Цінності – імперативи “м'якої сили” підвищують здатність країни долати несприятливі міжнародні та природні умови, мобілізуючи ресурси національної свідомості, конструктивно представляючи наочний приклад та імідж китайської держави для інших народів» [1, с. 10-11].

Намагаючись усунути існуючу недовіру та упередження щодо набираючого силу Китаю, керівництво КНР неодноразово заявляло про прагнення створити «гармонійний світ спільного процвітання» в регіоні і в усьому світі [10, с. 149]. Згідно з цим гаслом, «зовнішня культурна політика країн не може обертатися в гегемонію, егоїзм та експансію, світоустрій має відображати гармонійну єдність цивілізацій у їх різноманітності» [10, с. 149].

На відміну від американського істеблішменту, який наголошує на універсальному характері американської культури та способу життя, китайське керівництво та наукове співтовариство ніколи не наполягало на універсальності китайської (чи будь-якої іншої) культури. Водночас на сучасному історичному етапі китайський істеблішмент в цілому дуже добре усвідомлює важливість популяризації китайської культури у світі, особливо в тих регіонах, що становлять найбільший інтерес для Китаю [3, с. 33].

Китай пропонує світовому співтовариству, насамперед сусіднім країнам, «країнам конфуціанського культурного ареалу» та «країнам, що розвиваються», культурне споживання та культурні зразки альтернативні західним, чийм ядром є американські ідеологія і спосіб життя. Останні, незважаючи на властиве їм упадництво, агресивно нав'язуються світу як єдине можливе майбутнє людства. Китай же, як він себе позиціонує, пропонує життєствердну та гуманну модель світового розвитку, що не заперечує відмінностей та різноманіття партнерів та є найбільш привабливою для країн, що чинять опір (західному) тиску ззовні. Китай, як стверджують його очільники, намагається посилити свій вплив у світі без конфліктів, з опорою на розвиток гуманітарних зв'язків, через неформальні зв'язки в рамках інститутів громадянського суспільства, ЗМІ, наукову та творчу спільноти [10, с. 149-150]. Концептуально це передбачає:

1) розширення форм та методів культурного обміну із зарубіжними країнами, заохочення взаємного культурного обміну, посилення авторитету та впливу китайської культури у світі, спільне забезпечення культурного різноманіття.

2) поширення у світі зразків китайської цивілізації, демократії, відкритості та прогресу.

3) вдосконалення політичних заходів щодо підтримки виходу назовні китайської культурної продукції та їх культурне обслуговування, підготовка конкурентоспроможних, орієнтованих на зовнішній вплив установ культури та посередницьких структур, підтримка перекладацьких, посередницьких та консультативних механізмів, освоєння світового культурного ринку.

4) посилення зарубіжних центрів китайської культури та інститутів Конфуція, організація культурного обміну на державному та інших рівнях [3, с. 33].

Зовнішня культурна політика КНР спирається на різноманітні ресурси і розгортається у різних сферах, серед яких суспільні, гуманітарні та природничі науки, література, мистецтво, телебачення, радіо, кіно, спорт, туризм тощо. Значною різноманітністю характеризуються і форми такої співпраці: китайські мовні курси, культурні фестивалі, наукові школи та конференції, свята, виставки, обміни делегаціями та творчими колективами. Особливе значення надається гуманітарним обмінам: культурним (зокрема просуванню національних «культурних марок», серед яких пекінська опера, китайське циркове та бойове мистецтво) та освітнім (запрошенню до КНР іноземних студентів і викладачів, і створенню для них найбільш сприятливих умов тощо).

Важлива роль у проведенні зовнішньої культурної політики КНР приділяється китайській діаспорі, статус якої закріплений у Конституції КНР [10, с. 150]. Стаття 50 говорить, що: «Китайська Народна Республіка охороняє належні права та інтереси китайців, які проживають за кордоном, законні права та інтереси китайців-репатріантів та членів сімей китайців у Китаї та за кордоном» [11]. Керівництво КНР визнає глобальну роль китайської діаспори як носія традиційної китайської культури та спирається на неї при плануванні та проведенні зовнішньої культурної та освітньої політики. Причому взаємодія із Діаспорою відбувається в тому числі через державні установи та асоціації, створені спеціально для інтеракції з нею [10, с. 150].

Важливими інструментами поширення впливу Китаю, китайської мови та культури в світі є освітні проекти, які реалізуються при підтримці спеціально створеного у 1987 р. при уряді КНР «Національного офісу Китаю з викладання китайської мови як іноземної», «Офісу міжнародної ради китайської мови» або «Ханьбань» (який у липні 2020 р. провів ребрендінг та змінив назву на «Центр мовної освіти та співпраці»).

Головним механізмом просування «м'якої сили культури» Китаю та найбільш відомим й успішним проектом Ханьбань (і з липня 2020 р. також Китайського міжнародного освітнього фонду) стали так звані Інститути Конфуція та Класи Конфуція. Їх місія – сприяння дружнім стосункам Китаю з іншими країнами та покращення розуміння китайської мови та культури в світі. Класи Конфуція функціонують в різних країнах світу на базі загальноосвітніх шкіл, водночас Офіси Інституту Конфуція створюються на базі вищих навчальних закладів. Необхідною умовою створення такого офісу є наявність вуза-партнера з китайської сторони. Китайська сторона надає методичну, організаційну, кадрову та посильну фінансову допомогу цим закладам. В результаті, станом на 31.12.2018 у 154 країнах світу було створено 548 Офісів Інституту Конфуція та 1193 Класи Конфуція, які функціонують у 83 країнах світу [2, с. 233-234; 13].

Іншим напрямком реалізації «м'якої сили культури» Китаю є підготовка іноземних студентів у китайських вузах за програмами бакалаврату, магістратури та докторантури. Щорічно абітурієнти з різних країн світу подають заявки на отримання грантів для навчання у Китаї. Тим, хто виграв грант, як правило, не тільки оплачується навчання та проживання у гуртожитку, але й надаються щомісячні стипендії, розмір яких залежить від рівня стипендіальної програми. Здобувши освіту у КНР, колишні іноземні студенти (особливо з «країн, що розвиваються») після повернення на Батьківщину нерідко займають статусні позиції в соціальній структурі свого суспільства. Причому вони, як очікується, за роки навчання у Китаї переймаються духом китайської культури і, як наслідок, стають провідниками «м'якої сили культури» Китаю у світі.

Ще один напрямок реалізації «м'якої сили культури» Китаю є залучення іноземних освітян і науковців до спільних освітніх та наукових ініціатив. Керівництво КНР розуміє, що у питанні підготовки висококваліфікованих фахівців слід задіяти іноземний досвід та ресурси. Цей підхід знаходить своє відображення у державній стратегії «залучення закордонного». Мова йде не тільки про запрошення іноземних фахівців до викладання у китайських вузах чи їх участі у спільних наукових дослідженнях з колегами із КНР. Однією з найперспективніших форм кооперації між ними стають спільні проекти із підготовки кадрів, реалізація яких є однією з найхарактерніших рис інтернаціоналізації та глобалізації вищої освіти. До відповідних проектів можна віднести відкриття спільних навчальних закладів і наукових установ, міждержавних асоціацій вузів та аспірантур, програм академічних обмінів тощо [2, с. 233-235].

Висновки. Культурно-освітня стратегія КНР у зовнішній політиці тісно пов'язана з концепцією «soft power», яка вперше була запропонована американським політологом Дж. Наєм. На відміну від класичного розуміння «м'якої сили» та її рамок, базовим ресурсом китайської «м'якої сили» (软实力 – жуань шили) виступає культура. Саме культура є ключовим напрямком китайської моделі «м'якої сили», визначаючи її, так би мовити, культуроцентричність.

Китайський науковий дискурс породив гібридизоване поняття – «м'яка сила культури» (中国文化软实力), розробка якого започаткувала окремий науково-практичний напрямок, який отримав у Китаї ґрунтовне інституційне оформлення, зокрема у вигляді так званих «мозкових центрів» м'якої сили та спеціалізованих академічних журналів. Їх мета – розробка культурних стратегій нарощування «м'якої сили» КНР у світі.

Концепція «м'якої сили культури» здобула у Китаї широке визнання, виступивши частиною партійної та державної ідеології, що закріплена в офіційних партійних та державних документах.

На думку китайських дослідників та китайського керівництва, ядром «м'якої сили культури» КНР мають стати елементи соціалістичної та традиційної культури Китаю, адаптовані до сучасних реалій. У процесі побудови «м'якої сили культури» Китаю слід додержуватись необхідного балансу між соціалістичними та традиційними національними ідеями, сучасними елементами масової культури та універсальними загальнолюдськими цінностями, які всі разом найефективніше забезпечать привабливість національної культури Китаю всередині країни та за її межами.

На відміну від американського істеблішменту, який наголошує на універсальному характері американської культури та способу життя, китайське керівництво та наукове співтовариство ніколи не наполягало на універсальності китайської (чи будь-якої іншої) культури. Водночас Китай пропонує світовому співтовариству, насамперед сусіднім країнам, «країнам конфуціанського культурного ареалу» та «країнам, що розвиваються», культурне споживання та культурні зразки альтернативним західним, чийм ядром є американські ідеологія і спосіб життя. Китай, як він себе позиціонує, пропонує життєствердну та гуманну модель світового розвитку, що не заперечує відмінностей та різноманіття партнерів та є найбільш привабливою для країн, що чинять опір (західному) тиску ззовні. Китай, як він себе позиціонує, намагається посилити свій вплив у світі без конфліктів, з опорою на розвиток гуманітарних зв'язків, через неформальні зв'язки в рамках інститутів громадянського суспільства, ЗМІ, наукову та творчу спільноти.

Зовнішня культурна політика КНР спирається на різноманітні ресурси і розгортається у різних сферах, серед яких суспільні, гуманітарні та природничі науки, література, мистецтво, телебачення, радіо, кіно, спорт, туризм тощо. Значною різноманітністю характеризуються і форми такої співпраці: китайські мовні курси, культурні фестивалі, наукові школи та конференції, свята, виставки, обміни делегаціями та творчими колективами. Особливе значення надається гуманітарним обмінам: культурним (зокрема просуванню національних «культурних марок», серед яких пекінська опера, китайське циркове та бойове мистецтва) та освітнім (запрошенню до КНР іноземних студентів і викладачів, і створенню для них найбільш сприятливих умов тощо).

Бібліографічний список:

1. Абрамов В.А. Императивный потенциал «мягкой силы» в стратегиях внутреннего и внешнего развития КНР. *Вестн. ЧимГУ*. 2010. № 3 (60). С. 8–15.
2. Актамов И.Г., Бадмацыренов Т.Б. «Мягкая сила» Китая: образовательные стратегии внешнеполитического влияния. *Власть*. 2019. Том 27. С. 231–236.
3. В нежных объятиях дракона? Мягкая сила Китая в Казахстане. Алматы: ОФ «Синописис: Центр изучения Китая и Центральной Азии». 2018. 84 с.
4. Гарбарт М.И. «Мягкая сила с китайской спецификой»: основные особенности китайского подхода к концепции на современном этапе. *Вестн. Забайкал. гос. ун-та*. 2019. Т.25. №1. С. 46–53.
5. Журавлёва Е.В. Стратегия красоты: теории «Мягкой силы» с китайской спецификой. *Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Международные отношения*. 2016. №1. С. 17–31.
6. Кучинская Т.Н. Китайская модель мягкой силы: современные трансформации. *Дискурс Пи*. 2017. №.2 (27). С. 103–109.
7. Ломова Т.Е. Внешняя культурная политика Японии и Китая в современном мире. *Россия и АТР*. 2019. №.3. С. 52–70.
8. Тарабарко К.А. «Мягкая сила» культуры: эволюция концепции в трудах китайских учёных. *Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики*. Тамбов : Грамота, 2016. № 7(69). Ч. 2. С. 181–184.
9. Ху Цзиньтао. Доклад на XVII Съезде КПК. *Жэньминь жибао: web-site*. 25.10.2007. URL: <http://russian.people.com.cn/31521/6290184.html>
10. Цзи Юешэн. Приоритеты внешней культурной политики Китая в условиях глобализации. *Власть*. 2017. Том 25. № 10. С. 148–154.
11. Constitution of the People's Republic of China. *The National People's Congress of the People's Republic of China* : web-site. 11-20-2019. URL: <http://www.npc.gov.cn/englishnpc/constitution2019/201911/1f65146fb6104dd3a2793875d19b5b29.shtml>
12. Full text of Hu Jintao's report at 18th Party Congress. *Embassy of the People's Republic of China in the United States of America* : web-site. 2012/11/27. URL: https://www.mfa.gov.cn/ce/ceus/eng/zt/18th_CPC_National_Congress_Eng/t992917.htm
13. Sharma Yojana. Confucius Institutes reappear under new names – Report. *University World News* : web-site. 30 June 2022. URL: <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20220630152610783>

References:

1. Abramov, V.A. (2010) Imperativnyy potentsial «myagkoy sily» v strategiyakh vnutrennego i vneshnego razvitiya KNR. [Imperative Potencial of «Soft Force» in Strategies of PRC Inner and Foreign Development] *Vestn. ChitGU*. 3(60): 8–15. [in Russian].
2. Aktamov I.G., Badmatsyrenov T.B. (2019) «Myagkaya sila» Kitaya: obrazovatelnyye strategii vneshnepoliticheskogo vliyaniya. [China's soft power : educational strategies of foreign policy influence] *Vlast*. 27: 231–236. [in Russian].
3. V nezhnykh obyatiyakh drakona? Myagkaya sila Kitaya v Kazakhstane. [In the gentle arms of a dragon? China's Soft power in Kazakhstan.] Almaty: OF «Sinopsis: Tsentr izucheniya Kitaya i Tsentralnoy Azii». 2018. 84 p. [in Russian].
4. Garbart, M.I. (2019) «Myagkaya sila s kitayskoy spetsifikoy»: osnovnyy osobennosti kitayskogo podkhoda k kontseptsii na sovremennom etape. [“Soft Power with Chinese Characteristics”: The Main Features of the Chinese Approach to the Concept at the Present Stage] *Vestn. Zabaykal. gos. un-ta*. 25(1): 46–53. [in Russian].
5. Zhuravleva, E.V. (2016) Stratagema krasotki: teorii «Myagkoy sily» s kitayskoy spetsifikoy. [The Beauty Trap: Chinese Theories of “Soft Power”] *Vestnik Rossiyskogo universiteta druzhby narodov. Seriya: Mezhdunarodnyye otnosheniya*. 1: 17–31. [in Russian].
6. Kuchinskaya, T.N. (2017) Kitayskaya model myagkoy sily: sovremennyye transformatsii. [Chinese Model of Soft Power: Modern Transformations] *Diskurs Pi*. 2(27): 103–109. [in Russian].
7. Lomova, T.E. (2019) Vneshnyaya kulturnaya politika Yaponii i Kitaya v sovremennom mire. [Foreign Cultural Policy of Japan and China in the Modern World] *Rossiya i ATR*. 3: 52–70.
8. Tarabarko, K.A. (2016) «Myagkaya sila» kultury: evolyutsiya kontseptsii v trudakh kitayskikh uchenykh. [“Soft Power” of Culture: Evolution of the Conception in the Works of Chinese Scientists] *Istoricheskiye, filosofskiy, politicheskiye i yuridicheskiye nauki. kulturologiya i iskusstvovedeniye. Voprosy teorii i praktiki*. Tambov : Gramota. 7(69)/2: 181–184. [in Russian].
9. Khu, Tszintao. Doklad na XVII Syezde KPK. [Report at the 17th CPC Congress] *Zhenmin zhibao*: web-site. 25.10.2007. URL: <http://russian.people.com.cn/31521/6290184.html> [in Russian].
10. Tshi, Yueshen. (2017) Prioritety vneshney kulturnoy politiki Kitaya v usloviyakh globalizatsii. [Priorities of Foreign Cultural Policy of China in Conditions of Globalization] *Vlast*. 25(10): 148–154. [in Russian].
11. Constitution of the People's Republic of China. *The National People's Congress of the People's Republic of China* : web-site. 11-20-2019. URL: <http://www.npc.gov.cn/englishnpc/constitution2019/201911/1f65146fb6104dd3a2793875d19b5b29.shtml> [in English].

12. Full text of Hu Jintao's report at 18th Party Congress. *Embassy of the People's Republik of China in the United States of America* : web-site. 2012/11/27. URL: https://www.mfa.gov.cn/ce/ceus/eng/zt/18th_CPC_National_Congress_Eng/t992917.htm [in English].

13. Sharma, Yojana. Confucius Institutes reappear under new names – Report. *University World News* : web-site. 30 June 2022. URL: <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20220630152610783> [in English].

Baklanova N. M., Bukach V. M. Cultural and educational strategy of the PRC's foreign policy

The relevance of the study is determined by the fact that, despite the relative elaboration of such topics as “soft power” and “cultural soft power” in China's foreign (and internal) policy, the focus of previous studies was not directly focused on cultural and educational strategy of the PRC's foreign policy.

The goal of the study is to analyze the cultural and educational strategy of the PRC's foreign policy. The study is based on systemic and interdisciplinary approaches. There were also used general scientific methods such as induction and deduction, analysis and synthesis, comparison and analogy, generalization and abstraction, as well as such special scientific methods as descriptive and prognostic, sociological and content-analysis, historical-genetic and problem-chronological. Their use allowed us to reveal the nature and the prospects of educational and cultural strategy of the PRC's foreign policy.

It was clearly demonstrated that according to Chinese researchers and Chinese leadership, the core of PRC's «cultural soft power» should be the elements of China's socialist and traditional culture, adapted to modern times. They believe that, while China's «cultural soft power» is being built, it should be maintained the necessary balance between socialist and traditional national values, modern elements of mass culture and universal human values, which all together will most effectively ensure inside and outside the country the attractiveness of China's national culture.

It was established that PRC's cultural foreign policy relies on various resources and is deployed in various fields, including social, humanitarian and natural sciences, literature, art, television, radio, cinema, sports, tourism, etc. The forms of such cooperation are also characterized by considerable diversity: Chinese language courses, cultural festivals, scientific schools and conferences, holidays, exhibitions, exchanges of delegations and creative teams. Great importance is attached to humanitarian exchanges: cultural (in particular, the promotion of national “cultural brands”, including Beijing opera, Chinese circus and martial arts) and educational (including creation of most favorable conditions for foreign students and professors in PRC).

Keywords: “soft power”, “cultural soft power”, cultural foreign policy.